

Kindboekje PION

Een observatielijst voor peuters
met spraak- en taalproblemen

De volledige observatielijst is ook te downloaden op www.uitgeverijacco.be/pion

Naam kind: .....

Geboortedatum: .....

Adres: .....

Naam groep/speelzaal/dagcentrum: .....

Adres: .....

Moedertaal van het kind

0 Nederlands

0 Anders, namelijk:

Overige informatie

Registratieschema

Registratiemoment	Leeftijd	Datum	Ingevuld door	Opmerkingen
1				
2				
3				
4				
5				

6				
Basiskennmerken Vrij van emotionele belemmering				
	(bijna) nooit	meer niet dan wel	meer wel dan niet	(bijna) altijd
Kan zonder bevestiging van de leidster				
Maakt bewuste keuzes				
Begint uit zichzelf aan een activiteit tijdens vrij spel				
Doet goed mee met een groepsgesprek				
Neemt initiatieven, voelt zich vrij				
Voelt zich veilig				
Kan er goed tegen om in de belangstelling te staan				
Is open in contactname met andere kinderen				
Is open in contactname met de leidster				
Past zich makkelijk aan in wisselende situaties				

Opmerkingen/aandachtspunten:

Basiskenmerken Nieuwsgierig en ondernemend zijn				
	(bijna) nooit	meer niet dan wel	meer wel dan niet	(bijna) altijd
Heeft plezier in spel				
Komt zelf tot spel				
Varieert in keuze van spelmateriaal				
Ziet gevaar (passend bij de situatie)				
Durft fouten te maken				
Durft stout gevonden te worden				
Durft zich vies te maken				

Opmerkingen/aandachtspunten:

Basiskenmerken Zelfvertrouwen hebben				
	(bijna) nooit	meer niet dan wel	meer wel dan niet	(bijna) altijd
Kan afscheid nemen van de ouder				
Durft iets te ondernemen (zonder er tegenop te zien)				
Komt voor zichzelf op				
Durft zich te laten zien of horen				
Gaat uitdagingen aan en durft risico's te nemen				

Opmerkingen/aandachtspunten:

Basiskenmerken Communicatie en contactname				
	(bijna) nooit	meer niet dan wel	meer wel dan niet	(bijna) altijd
Reageert consequent op eigen naam				
Is communicatief ingesteld				
Gebruikt non-verbale communicatiemiddelen				
Maakt oogcontact				
Is gelaatsgericht				
Heeft een goede luisterhouding				
Toont adequate aandachtsregulatie, kan zonder weksignaal				
Zoekt zelf contact met andere kinderen				
Zoekt zelf contact met de leiding				
Neemt gebaren over bij liedjes				
Neemt woorden over bij liedjes				
Reageert enthousiast bij binnenkomst van ouder				
Kan goed zien				
Begeleidt spel met geluid of praten				
Heeft spontaan taalgebruik				

Opmerkingen/aandachtspunten:

Activiteit	Niveau van betrokkenheid						Opmerkingen
	1	2	3	4	5	6	
Werken met groot constructiemateriaal							
Werken met klein constructiemateriaal							
Kring							
Boekenhoek							
Bewegen in kring							
Vrij spel							
Kleien							
Verven							

Opmerkingen/aandachtspunten:

Schaalwaarden van betrokkenheid

Betrokkenheid	Aandacht/activiteit	Signalen
1 Geen	Het kind speelt niet. Prikkelers leiden niet tot uitdaging.	In de ruimte staren, in een hoekje zitten, simpele handelingen herhalen.
2 Laag	Spel neemt slechts de helft van de tijd in beslag, het kind neemt niet op wat er gebeurt.	Veelvuldig onderbreken van het spel bestaande uit dromen, friemelen, ongericht wegstaren.
3 Matig	Aanhoudend bezig zijn met spel maar geen duidelijke signalen van betrokkenheid.	Bezig zijn zonder veel inzet van energie, het spel boeit niet, het spel raakt het kind niet echt.
4 Hoog	Het kind voelt zich aangesproken en uitgedaagd. Spel neemt meer dan de helft van de tijd in beslag.	Energiek, snel aan de slag willen, creatief, geconcentreerd (korte tijd), kind laat van zich horen tijdens spel.
5 Maximaal	Aandacht langdurig aanwezig (> 3/4 van de tijd), handelingen vergen mentale inspanning.	Volgehouden geconcentreerd bezig, energie, creatief, complexe activiteiten aangaan.
0	Overfocust	Kind is zo gericht op het eigen handelen dat het niet kan stoppen.

Checklist risicofactoren-1 Leeftijdscategorie 1;6 tot en met 3;0 jaar				
	regis- tratie moment	regis- tratie moment	regis- tratie moment	regis- tratie moment
Impulsiviteit				
Is sneller afgeleid dan andere kinderen van zijn/haar leeftijd, wordt steeds door toevallige indrukken in beslag genomen				
Gedrag is onvoorspelbaar				
Passiviteit				
Toont weinig initiatief				
Gaat weinig op onderzoek uit, heeft weinig belangstelling voor nieuwe dingen				
Symbolisch spel komt onvoldoende op gang				
Is terughoudend tot angstig in contacten				
Is onvoldoende gericht op 'zelf doen'				
Geringe selectieve aandacht				
Kan de aandacht er gedurende korte tijd, zoals passend bij de leeftijd, niet bijhouden				
Reageert niet ter zake doende				
Dwaalt gemakkelijk af				
Geringe wendbaarheid				
Kind laat wat het thuis wel kan in de groep niet zien				
Leert moeilijk nieuwe woorden/begrippen bij				
Kan iets wat het geleerd heeft, niet toepassen in andere situaties				
Grote vermoeibaarheid				
Toont een duidelijk gebrek aan energie				
Is fysiek en/of mentaal snel vermoeid, vooral bij activiteiten waarbij geen materiaal (dat de aandacht gevangen houdt) aanwezig is				

Opmerkingen/aandachtspunten:

Checklist risicofactoren-2
Leeftijdscategorie 3;6 en 4;0 jaar

	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment
Impulsiviteit				
Is sneller afgeleid dan andere kinderen van zijn/haar leeftijd, wordt steeds door toevallige indrukken in beslag genomen				
Gedrag is onvoorspelbaar				
Vertoont veel ongerichte activiteit				
Werkt niet of onvoldoende volgens een inwendig plan				
Handelt vooral op basis van gissen en missen, begint direct zonder zich eerst af te vragen wat het moet doen of hoe het te werk zal gaan				
Passiviteit				
Toont weinig initiatief				
Gaat weinig op onderzoek uit en is weinig weetgierig, heeft weinig belangstelling voor nieuwe dingen				
Fantasiespel blijft van primitief niveau				
Is terughoudend tot angstig in contacten				
Heeft onvoldoende zelfcontrole op fouten				
Houdt vast aan geijkte aanpakken en keuzes, vermijdt moeilijkheden en valt terug op inefficiënte werkwijzen				
Geringe selectieve aandacht				
Kan zich moeilijk concentreren				
Heeft moeite met het vasthouden van regels				
Reageert niet ter zake doende				
Dwaalt gemakkelijk af				
Geringe wendbaarheid				

Kind laat in de groep niet zien wat het thuis wel kan				
Leert moeilijk nieuwe woorden en begrippen bij				
Kan iets wat het geleerd heeft niet toepassen in andere situaties				
Heeft bij eenzelfde of soortgelijke activiteit steeds weer aanwijzingen of instructie nodig				
Grote vermoeibaarheid				
Toont een duidelijk gebrek aan energie				
Is fysiek en/of mentaal snel vermoeid, vooral bij activiteiten waarbij geen materiaal aanwezig is dat de aandacht als het ware gevangen houdt				

Opmerkingen/aandachtspunten:

Sociale en emotionele ontwikkeling Omgaan met zichzelf					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Is op zichzelf gericht	Is op zichzelf gericht	Is op zichzelf gericht	Is op zichzelf gericht	Maakt steeds beter onderscheid tussen zichzelf en een ander (uiterlijke kenmerken)	Onderkent dat een ander kind ook eigen gevoelens en gedachten heeft (troost een ander)
/	/	/	/	/	/
-	Eigen wil wordt sterker, wil alles zelf doen en zegt overal 'nee' tegen	Probeert steeds meer eigen wil door te zetten (wacht niet op de beurt)	Probeert steeds meer eigen wil door te zetten (wacht niet op de beurt)	Stelt soms de eigen behoeftes uit	Is in staat om eigen behoeftes uit te stellen, wacht beter op de beurt
/	/	/	/	/	/
Vertoont verzet als iets niet mag	Protesteert en reageert vaak emotioneel heftig, als iets niet mag	Is driftig als iets niet mag of niet lukt	Is driftig als iets niet mag of niet lukt	Beheerst emoties beter dan voorheen wanneer iets niet mag of niet lukt	Beheerst emoties beter dan voorheen wanneer iets niet mag of niet lukt
/	/	/	/	/	/
-	Niet bewust van eigen grenzen en die van de omgeving (ik kan alles)	Botst voortdurend tegen eigen grenzen en die van zijn omgeving	Botst voortdurend tegen eigen grenzen en die van zijn omgeving	Leert zichzelf steeds beter kennen en toont in allerlei situaties zelfvertrouwen	Leert zichzelf steeds beter kennen en toont in allerlei situaties zelfvertrouwen
/	/	/	/	/	/
-	-	-	Weet dat hij/zij een jongen/meisje is	Heeft besef van jongen of meisje zijn	Heeft besef dat het geslacht stabiel is over de tijd (jongen wordt man, meisje wordt vrouw)
/	/	/	/	/	/

Opmerkingen/aandachtspunten:

Sociale en emotionele ontwikkeling Omgaan met anderen					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Deelt niet: wil alles voor zichzelf hebben	Delen is moeilijk: eigent zich allerlei spullen toe ('van mij')	Delen is moeilijk	Delen is moeilijk	Delen is moeilijk	Is in staat om te delen
Zoekt nabijheid van vertrouwde volwassene	Maakt zich steeds meer los van de opvoeder, maar vertrouwt erop dat de opvoeder terugkomt	Heeft een duidelijke voorkeur voor bepaalde personen	Heeft sterke behoefte aan de nabijheid van de leidster (verwacht dat de leidster contact zoekt)	Heeft sterke behoefte aan de nabijheid van de leidster (verwacht dat de leidster contact zoekt)	Heeft behoefte aan de nabijheid van de leidster (zoekt zelf contact met de leidster)
Speelt niet samen, behandelt andere kinderen als voorwerp	Zoekt andere kinderen op en speelt ernaast	Krijgt belangstelling voor andere kinderen	Heeft steeds meer belangstelling voor andere kinderen en mensen	Heeft steeds meer belangstelling voor andere kinderen en mensen	Begin van samenspel met andere kinderen (korte contacten)

Opmerkingen/aandachtspunten:

Sociale en emotionele ontwikkeling Zelfredzaamheid					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
-	Is niet zindelijk	Heeft overdag nog vaak een ongelukje	Is overdag zindelijk, maar geeft dit niet zelf aan	Gaat uit zichzelf naar de wc: heeft hulp nodig bij billen veegen	Gaat uit zichzelf naar de wc
'Helpt mee' bij aan- en uitkleden, probeert kledingstukken aan- en uit te trekken	'Helpt mee' bij aan- en uitkleden, probeert kledingstukken aan- en uit te trekken	Kleedt zich goed uit, zelf aankleden begint (muts op, schoenen aan)	Uitkleden en aankleden lukt steeds beter	Doet kleding met eenvoudige sluiting (elastiek) aan en uit	Doet kleding zelf aan en uit, heeft soms hulp nodig
Eet met lepel: eten gaat gepaard met morsen	Eet met lepel: lukt steeds beter zonder morsen	Eet met vork: morst steeds minder	Eet met vork	Eten met mes en vork lukt aardig (wil groot zijn en erbij horen, alles zelf doen)	Eet met mes en vork
Houdt beker vast met twee handen: drinkt uit tuitbeker	Drinkt uit beker, maar knoeit wel eens	Drinkt uit beker zonder te morsen	Drinkt uit beker zonder te morsen	Drinkt uit beker zonder te morsen	Drinkt uit beker zonder te morsen
-	Helpt graag bij opruimen en schoonmaken	Helpt graag bij opruimen en schoonmaken	Kan zelf opruimen Probeert zelf handen te wassen	Kan zelf opruimen Wast handen en droogt handen zelf af	Kan zelf opruimen Wast handen en droogt handen zelf af

Opmerkingen/aandachtspunten:

Spelontwikkeling					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Oefenspel: is handelend en herhalend bezig (blokken stapelen en omgooien, emmertje met zand vullen en leeg gooien)	Oefenspel: is handelend en herhalend bezig (blokken stapelen en omgooien, emmertje met zand vullen en leeg gooien)	Oefenspel (handelend en herhalend bezig zijn): vooral met blokken, zand, water en klei	Oefenspel (handelend en herhalend bezig zijn): gebruikt naast blokken, zand, water, klei ook andere materialen	Oefenspel (handelend bezig zijn): gebruikt allerlei materialen	Oefenspel (handelend bezig zijn): gebruikt allerlei materialen
-	Symbolisch spel begint: speelt alsof (de pop eten geven, in de telefoon praten)	Symbolisch spel wordt steeds gevarieerder (taartjes bakken in de zandbak, imiteren van volwassene)	Speelt veel symbolisch spel: benut hiervoor voorwerpen en geeft voorwerpen een andere betekenis (doos wordt boot, lamp wordt zon)	Symbolisch spel: speelt rollenspel met oog voor details, imiteert houding en mimiek en verkleedt zich graag	Symbolisch spel ontwikkelt zich verder: speelt rollenspel met anderen (doktertje), speelt meer rollen tegelijk (moeder én kind), imiteert spel van ander
Speelt alleen, voor zichzelf	Parallelspel: speelt naast andere kinderen, krijgt wel belangstelling voor wat een ander kind doet en kijkt er regelmatig naar	Parallelspel: speelt naast andere kinderen hetzelfde spel (nog geen samenspel), belangstelling groeit voor wat andere kinderen doen	Parallelspel duurt voort, maar speelt wel samen met rij- en trek materiaal	Parallelspel begint plaats te maken voor associatief spel: de één bouwt garage, de ander rijdt met auto's (weinig overleg met de ander)	Parallelspel wordt minder, er wordt steeds meer gebruik gemaakt van associatief spel (overlegt daarbij steeds meer met een ander)
-	Knutselactiviteiten: gebruikt potloden, stiften en (vinger) verf	Knutselactiviteiten: gebruikt potloden, stiften en kwasten met verf	Knutselactiviteiten: gebruikt potloden, stiften, verf en lijm	Knutselactiviteiten: gebruikt potloden, stiften, verf, lijm en begint ook met knippen	Knutselactiviteiten: gebruikt potloden, stiften, verf, lijm en een schaar

Spelontwikkeling					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
-	Speelt korte tijd alleen zonder een beroep te doen op een volwassene	Zoekt contact met andere kinderen om samen te spelen	Doet korte tijd mee met groepsactiviteiten als kringspelletjes en liedjes	Speelt eenvoudige (gezelschaps) spelletjes met andere kinderen (onder begeleiding): verstopper-tje, kwartetten, memory, maar houdt zich nog niet aan de regels (gaat voor de beurt)	Speelt eenvoudige (gezelschaps) spelletjes met andere kinderen (onder begeleiding): verstopper-tje, kwartetten, memory, houdt zich daarbij steeds meer aan de regels

Opmerkingen/aandachtspunten:

Motorische ontwikkeling Grove motoriek					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Loopt goed: waggelt op vlakke voet, wijdbeens met de voeten uit elkaar en met de buik naar voren	Beweegt tijdens het lopen met de voeten, waardoor een soepele loopbeweging ontstaat	Beweegt tijdens het lopen met de voeten en de tenen (rolt voet goed af)	Beweegt tijdens het lopen met het hele lichaam en zwaait met de armen	Beweegt tijdens het lopen met het hele lichaam en zwaait met de armen	Houdt het lichaam stabiel tijdens het lopen
					
Klimt ergens op en springt op vlakke voet, zoekt steun met beide handen	Klimt overal op én af en springt op vlakke voet zonder steun	Klimt overal op én af en springt op vlakke voet zonder steun	Klimt overal op én af en springt op vlakke voet zonder steun	Rent, klimt, springt en huppelt	Rent, klimt, springt en huppelt
					
Vindt het leuk om iets voor zich uit te duwen of te trekken (kar)	Vindt het leuk om iets voor zich uit te duwen of te trekken (kar)	Rijdt op driewieler: coördinatie van trappen, sturen en remmen is moeilijk	Rijdt op driewieler: coördinatie van trappen, sturen en remmen is goed	Rijdt op driewieler: coördinatie van trappen, sturen en remmen is goed	Rijdt op fiets (met zijwielen): coördinatie van trappen, sturen en remmen is moeilijk
					
Gooit en schopt een bal, niet in een bepaalde richting	Gooit en schopt een bal, niet in een bepaalde richting	Gooit en schopt een bal in een bepaalde richting	Gooit en schopt een bal in een bepaalde richting	Gooit en schopt een bal in een bepaalde richting	Stuiter een bal
					
-	-	-	Vangt een grote bal met beide armen	Vangt een grote bal met beide armen	Vangt een grote bal met twee handen en gestrekte armen
					

Motorische ontwikkeling Grove motoriek					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
-	-	-	-	Vangt soms een kleine bal door met handen een schaalte te maken (armen gestrekt)	Vangt een kleine bal af en toe met twee handen en gestrekte armen
					

Opmerkingen/aandachtspunten:

Motorische ontwikkeling Fijne motoriek					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Bouwt toren van 3 à 4 blokken	Bouwt toren van 6 à 8 blokken	Bouwt toren van 6 à 8 blokken	Bouwt toren van meer dan 9 blokken of ander constructiemateriaal	Bouwt toren van meer dan 9 blokken of ander constructiemateriaal	Maakt grote en ingewikkelde bouwwerken
Speelt met eenvoudig constructiemateriaal (duplo en nopper)	Speelt met eenvoudig constructiemateriaal (duplo en nopper)	Speelt met klein constructiemateriaal	Speelt met klein constructiemateriaal	Manipuleert met klein constructiemateriaal: maakt legostukjes vast en rijgt grote kralen	Manipuleert met klein constructiemateriaal: maakt legostukjes vast en rijgt grote kralen
Slaat bladzijden van een boek met 2 of 3 tegelijk om	Slaat bladzijden van een boek met 2 of 3 tegelijk om	Slaat bladzijden van een boek één voor één om	Slaat bladzijden van een boek één voor één om	Slaat bladzijden van een boek één voor één om	Slaat bladzijden van een boek één voor één om
-	-	Maakt grote knopen en rits open	Maakt grote knopen open en dicht, maakt rits open	Maakt grote knopen open en dicht, maakt rits open en soms dicht	Maakt knopen en ritsen vaker en beter open en dicht
-	Scheurt grote stukken papier	Scheurt kleine stukken papier	Scheurt kleine stukken papier	Knipt grote stukken papier	Knipt kleine stukken papier
Raapt kleine voorwerpen op	Raapt kleine voorwerpen op	Pakt nauwkeuriger kleine voorwerpen	Pakt nauwkeuriger kleine voorwerpen	Gebruikt handen zonder ernaar te kijken	Heeft een voorkeurs-hand

Opmerkingen/aandachtspunten:

Tekentontwikkeling					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Houdt potlood vast met vuistgreep	Houdt potlood vast met vuistgreep	Houdt potlood vast met vuistgreep	Houdt potlood vast tussen duim en gebalde vuist (duimdwarsgreep)	Houdt potlood vast tussen duim en vingers	Houdt potlood vast tussen duim en wijsvinger (pincetgreep)
Maakt grove handbewegingen en betreft bovenlichaam bij tekenactiviteit	Maakt grove handbewegingen vanuit schouder en bovenarm	Maakt grove handbewegingen vanuit schouder en elleboog	Maakt grove handbewegingen vanuit de elleboog	Maakt grove handbewegingen vanuit de elleboog	Maakt handbewegingen vanuit de pols
Krast vormeloos en brengt weinig ordening aan	Ontwikkelt steeds betere controle over het krassen, ontwikkelt voorkeur voor bepaalde vormen en lijnpatronen	Maakt meer beheerste bewegingen: de lijnen komen minder vaak over elkaar heen	Tekent krabbelpatronen, meestal cirkels	Tekent eerste figuren en krabbelpatronen: losse lijnen, recht kruis, cirkel, vierkant, driehoek, schuin kruis	Tekent krabbelpatronen en koppoters: cirkel voor hoofd, rondjes voor ogen en mond, laat regelmatig de neus weg, de lijnen kunnen armen en benen voorstellen
-	-	Geeft de tekening makkelijk een andere betekenis	Ontdekt dat de tekening iets voorstelt en benoemt achteraf de krabbelpatronen	Tekent doelbewust vormen (cirkel, driehoek, vierkant, kruis)	Ontdekt in krabbel een mensfiguur, heeft vaste schema's voor tekenen van mensen, vogels en huisjes

Tekentontwikkeling					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Is zich niet bewust van het tekenen (tekenen is een bewegingsspel)	Is zich niet bewust van het tekenen (tekenen is een bewegingsspel)	Heeft plezier in tekenen als bewegingsspel	Houdt zich niet aan een opdracht of een plan	Houdt zich gaandeweg beter aan een opdracht of een plan	Benoemt soms vooraf wat hij/zij gaat tekenen
					

Opmerkingen/aandachtspunten:

Cognitieve ontwikkeling					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Wijst enkele lichaamsdelen aan	Wijst enkele lichaamsdelen aan	Wijst meer lichaamsdelen aan	Wijst eigen en andermans lichaamsdelen aan	Wijst eigen en andermans lichaamsdelen aan	Wijst eigen en andermans lichaamsdelen aan
Laat met interesse voorwerpen vallen of gooit ze weg	Laat met interesse voorwerpen vallen of gooit ze weg	Zoekt personen en voorwerpen, maar deze moeten in het zicht zijn	Zoekt personen en voorwerpen, maar deze moeten in het zicht zijn	Zoekt personen en voorwerpen ook als ze uit het zicht zijn: doet mee aan verstoptertje, zoekt speelgoed	Zoekt personen en voorwerpen, ook als ze uit het zicht zijn: doet mee aan verstoptertje, zoekt speelgoed
-	Generaliseert: elk dier met vier poten is een paard, alles wat rond is, is een bal	Generaliseert: elk dier met vier poten is een paard, alles wat rond is, is een bal	Redeneert: als iets (te) groot is, past het er niet in, als ik op de stoel ga staan kan ik er bij	Redeneert: als iets (te) groot is, past het er niet in, als ik op de stoel ga staan kan ik er bij	Maakt begin met ordenen: groot-klein, dik-dun, meer-minder, benoemt enkele kleuren
-	-	Houdt van routines en herhaling (kan daardoor voorspellen): dadelijk jas aan, Jip gaat vallen	Houdt van routines en herhaling (kan daardoor voorspellen): dadelijk jas aan, Jip gaat vallen	Houdt van routines en herhaling, maar heeft ook behoefte aan nieuwe activiteiten en verhalen	Houdt van routines en herhaling, maar heeft ook behoefte aan nieuwe activiteiten en verhalen
-	Verbindt menselijke eigenschappen aan dingen: de maan licht, de bloem heeft pijn	Lost probleem op door te proberen, maar heeft geen plan (vormenstof)	Lost probleem op door te proberen, maar heeft geen plan (puzzel maken)	Heeft plannetje hoe probleem op te lossen: heb blokken nodig om kasteel te maken	Heeft plannetje hoe probleem op te lossen: heb blokken nodig om kasteel te maken

Opmerkingen/aandachtspunten:

Sprak- en taalontwikkeling Taalproductie					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Spreekt in 1-woordzinnen: papa, mama, gebruikt eigen brabbeltaaltje	Spreekt in 2-woordzinnen: mama fles	Spreekt in 2- en 3-woordzinnen: Bas niet stout	Spreekt in 3- tot 5-woordzinnen: ik mag e puzzel	Spreekt in 3- tot 5-woordzinnen: ik ook snoepje hebbe	Spreekt in eenvoudige, enkelvoudige zinnen: mijn papa doet ook boek lezen
Verwisselt klanken en laat klanken weg: buu (muur)	Verwisselt klanken en laat klanken weg: vage (varen)	Spreekt medeklinkercombinaties niet goed uit: toel (stoel)	Spreekt vrijwel alle klanken en medeklinkercombinaties (behalve r) goed uit: kuk (kruk)	Laat klanken weg bij moeilijke woorden: vachauto	Kan soms nog fouten maken in medeklinkerclusters
Gebruikt soms meervoudsvormen: boeme in plaats van bloemen	Gebruikt soms meervoudsvormen: boeme in plaats van bloemen	Gebruikt en bedenkt meervoudsvormen: autoen, paarten	Gebruikt en bedenkt meervoudsvormen: autoen, paarten	Gebruikt meervoudsvormen (niet altijd goed): zwembatten	Gebruikt vaker de juiste meervoudsvormen en verkleinwoorden
-	Spreekt over zichzelf met eigen naam: Bas boos	Gebruikt ik, jij, hij, zij (niet altijd goed): ikke hebbe?	Gebruikt ik en jij goed	Gebruikt wij, jullie, zij en (...)zelf (niet altijd goed): kan ikke zelf wel	Gebruikt persoonlijke voornaamwoorden wisselend goed en fout
Gebruikt hele werkwoorden: ete (eten), lape (slapen), ebbe (hebben)	Gebruikt werkwoordsvormen in de tegenwoordige tijd: geef boek, papa komt	Gebruikt 'is': is dat?, is lief?	Gebruikt werkwoordsvormen in de verleden tijd: ikke valte slaapte jij?	Gebruikt werkwoordsvormen in de voltooide tijd: heb ik al opge-eet	Past werkwoordsvormen wisselend goed en fout toe
Gebruikt bijwoorden: op (nu is het op), weg (mama is weg)	Gebruikt bijwoorden: pop weg, alles op	Gebruikt voorzetsels op en in: op de bank, in de kamer	Gebruikt voorzetsels op en in: op de bank, in de kamer	Gebruikt meerdere voorzetsels: in, op, tegen, aan (niet altijd goed)	Gebruikt veel voorzetsels maar wisselend goed en fout

Sprak- en taalontwikkeling Taalproductie					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Gebruikt aanwijzende voornaamwoorden: deze, die	Gebruikt aanwijzende voornaamwoorden: deze, die, dit, dat, hier	Gebruikt mij, jou, hem, haar (niet altijd goed): is dat mij boek? heb hem auto	Gebruikt mijn en jouw	Gebruikt ons en hun (niet altijd goed)	Gebruikt bezittelijke voornaamwoorden, maar wisselend goed en fout
Stelt vragen: auto? weg? ebbe?	Stelt vragen: mama weg? pele buiten?	Stelt vragen: is pop nou? kom je?	Stelt wie-wat-waar-vragen: wie is dat? wat is dat? waar is de bal?	Stelt waarom-hoe-wanneer-vragen (niet altijd goed): hoe komt dit vandaan?	Stelt goede vragen: hoe laat was dat? wanneer kom jij? waarom groei je dan?
Schudt nee	Gebruikt ontkenning: niet choone luier (ik wil geen schone luier)	Gebruikt ontkenning: niet broek aan (ik wil geen broek aan)	Gebruikt ontkenning: ga je niet mee?, die kan niet rijden	Gebruikt ontkenning: ga je niet mee?, die kan niet rijden	Gebruikt ontkenning: ga je niet mee?, die kan niet rijden

Opmerkingen/aandachtspunten:

Sprak- en taalontwikkeling Taalbegrip					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
-	Begrijpt wie-wat-waar-vragen	Begrijpt wie-wat-waar-vragen	Begrijpt wie-wat-waar-vragen	Begrijpt waarom-vragen	Begrijpt waarom-vragen
-	-	-	Wijst op, onder, boven, beneden, voor en achter het eigen lichaam aan	Wijst op, onder, boven, beneden, voor en achter het eigen lichaam aan	Wijst op, onder, boven, beneden, voor en achter een ander persoon of voorwerp aan
Begrijpt wat er gezegd wordt binnen het hier-en-nu	Begrijpt wat er gezegd wordt binnen het hier-en-nu	Beleving van de toekomst begint: even wachten, straks	Begrijpt dat er dagelijks terugkerende gebeurtenissen zijn, zoals bedtijd	Heeft tijdsbesef van dag en nacht	Heeft eenvoudige besef van tijd: dit duurt lang, nog 2 nachtes slapen, morgen
Reageert op eigen naam	Voert eenvoudige opdrachtjes uit (pak het boek)	Voert eenvoudige opdrachtjes uit (pak het boek)	Voert eenvoudige opdrachtjes uit met twee onderdelen (pak het boek en kom maar hier)	Voert eenvoudige opdrachtjes uit met twee onderdelen (pak het boek en kom maar hier)	Voert meer-voudige opdrachten uit (pak het boek, ga maar zitten en luister wat je moet doen)
Legt verbanden: zwaait als gevraagd wordt 'dag' te zeggen, loopt naar de deur als gezegd wordt dat mama komt	Wijst bekende voorwerpen, personen en de meest voorkomende dieren aan	Wijst bekende voorwerpen, personen en de meest voorkomende dieren aan	Legt verbanden (weet dat stoel bij tafel hoort)	Legt verbanden (weet dat stoel bij tafel hoort)	Wijst ook minder voorkomende dieren aan

Opmerkingen/aandachtspunten:

Mondfuncties						
	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment
Kauwt goed						
Eet met mond dicht						
Slikt goed						
Heeft goede lipsluiting						
Blaast goed						
Zuigt goed						
Zuigt niet op duim/vinger						
Kan zonder fopspeen						
Steekt geen dingen in de mond						
Heeft geen overmatige speekselvloed						

Opmerkingen/aandachtspunten:

Symboolverkenning Ontluikende geletterdheid					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Heeft belangstelling voor boekjes	Heeft belangstelling voor boekjes	Herkent favoriete boek	Pakt favoriete boek zelf	Pakt favoriete boek zelf	Heeft veel interesse voor dezelfde boekjes
Vindt plaatjes belangrijker dan het verhaal: wijst plaatjes aan	Krijgt belangstelling voor het verhaal	Krijgt belangstelling voor het verhaal	Krijgt interesse in geschreven teksten	Krijgt interesse in geschreven teksten	Heeft soms belangstelling voor de relatie tussen geschreven en gesproken taal: wat staat daar?
Benoemt plaatjes of maakt er geluiden bij	Vindt het leuk om voorgelezen te worden: luistert naar een kort verhaaltje	Vindt het leuk om voorgelezen te worden: luistert naar een kort verhaaltje	Leest voor uit een boek: leest de plaatjes, luistert naar verhaaltjes	Leest voor uit een boek: leest de plaatjes, luistert naar verhaaltjes	Leest voor uit een boek: leest de plaatjes, luistert naar langere verhalen
-	-	-	-	Weet dat je woorden kunt opschrijven en vraagt om dit te doen: voor mama	Weet dat je woorden kunt opschrijven en vraagt om dit te doen: voor mama
-	Begint door te krijgen hoe een boek werkt	Weet hoe je een boek moet lezen: houdt boek goed vast, kijkt naar plaatjes van links naar rechts, slaat bladzijde om	Weet hoe je een boek moet lezen: houdt boek goed vast, kijkt naar plaatjes van links naar rechts, slaat bladzijde om	Begint met letters te spelen: stempe-len, magneet-letters, maar kent letters niet	Vindt het leuk om te schrijven: eigen naam in krabbels

Opmerkingen/aandachtspunten:

Symboolverkenning Ontluikende gecijferdheid					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Heeft geen weet van tellen en telwoorden	Krijgt wat interesse in telwoorden	Noemt een aantal telwoorden	Zegt de telrij als versje of liedje op	Gebruikt telwoorden op verschillende manieren: twee snoepjes, eerste stoeltje	Probeert te tellen: een, drie, zes, twee
					

Opmerkingen/aandachtspunten:

Totaaloverzicht van de aandachtspunten van de basisenmerken

Basisenmerken						
	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment
Vrij van emotionele belemmering						
Nieuwsgierig en ondernemend zijn						
Zelfvertrouwen hebben						
Communicatie en contactname						

Opmerkingen:

Totaaloverzicht van de aandachtspunten van betrokkenheid

Betrokkenheid						
Welke activiteit behoeft aandacht?	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment

Opmerkingen:

Totaaloverzicht van de risicofactoren

Risicofactoren						
	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment	registratie moment
Impulsiviteit						
Passiviteit						
Geringe selectieve aandacht						
Geringe wendbaarheid						
Grote vermoeibaarheid						

Opmerkingen:

Totaaloverzicht van de ontwikkelingsgebieden

Ontwikkelingsgebieden					
Sociale en emotionele ontwikkeling					
Omgaan met zichzelf					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Sociale en emotionele ontwikkeling					
Omgaan met anderen					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Sociale en emotionele ontwikkeling					
Zelfredzaamheid					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Spelontwikkeling					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Motorische ontwikkeling					
Grove motoriek					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Motorische ontwikkeling					
Fijne motoriek					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Tekenontwikkeling					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Cognitieve ontwikkeling					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Spraak- en taalontwikkeling					
Taalbegrip					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Spraak- en taalontwikkeling					
Taalproductie					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Symboolverkenning					
Ontluikende geletterdheid					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0
Symboolverkenning					
Ontluikende gecijferdheid					
1;6	2;0	2;6	3;0	3;6	4;0

Opmerkingen: